

ANALIZA ANKETE METALSKOG SEKTORA U OPŠTINI DERVENTA

Razumijevanje prepreka i problema sa kojima se suočavaju lokalna preduzeća u metalnom sektoru na području opštine Derventa najvažniji je korak ka poboljšanju uslova za poslovanje. Odgovori dobijeni od 12 predstavnika firmi prilika je da se identifikuju problemi privrednika iz metalnog sektora, kada je riječ o problemima zapošljavanja i pronalaženja adekvatne radne snage. Mišljenje i stavovi privrednika i poduzetnika važan su korak za kreiranje konkretnih krakoročnih, srednjoročnih i dugoročnih mjera za unaprjeđenje lokalnog ekonomskog razvoja i poslovanja metalnog sektora na području opštine Derventa.

U opštini Derventa prikupljeni su odgovori od 12 predstavnika metalnog sektora koji su popunili i poslali upitnik organima opštine zaduženim za lokalni ekonomski razvoj, što je oko 60% od ukupnog broja preduzeća koja posluju u ovom sektoru. Cilj ankete je bio da utvrdi strukturu deficitarnih kadrova, koliko su predstavnici metalnog sektora zadovoljni postojećom radnom snagom, mogućnostima za dokvalifikaciju i prekvalifikaciju kadrova, razvojnim planovima koji se tiču zapošljavanja i obuke radnika, kao i mišljenje predstavnika metalnog sektora o planovima za formiranje Fondacije za tehničko-tehnološku edukaciju i preduzetništvo i njenom djelovanju.

STRUKTURA DEFICITARNIH KADROVA I POTEŠKOĆE U PRONALAZANJU KADROVA

Na početku ankete firme su identifikovale deficitarne kadrove i njihov broj, a koji su neophodni za njihovo poslovanje. Najveći broj firmi je kao trenutno potreban kadar naveo mašinskog tehničara, odnosno alatničara, a zatim ekstrudera, bravara – mašinbravara i varioca. Ostala deficitarna zanimanja su zastupljena u broju manjem od deset.

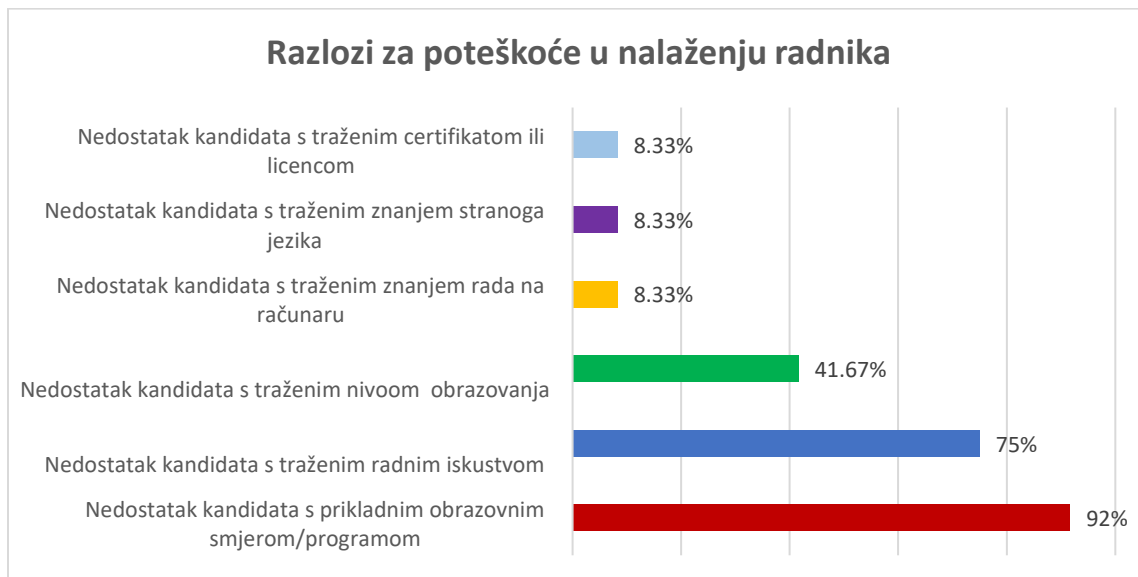
Struktura deficitarnih kadrova kod anketiranih firmi	
Mašinski tehničar/alatničar	62
Ekstruder	25
Bravar/mašinbravar	18
Varilac	14
CNC operater/programer	8
Inženjer mehatronike	5
Inženjer proizvodnog mašinstva	5
Inženjer industrijskog inženjerstva i menadžmenta	5
Tokar	3
Dizaličar	2
Mašinski inženjer	1
Regler za tokarske radove	1

Kao razloge deficitarnosti kadrova 91,67% anketiranih firmi navodi da nema obrazovnih kadrova odgovarajućih profila na tržištu rada, 25% navodi da zaposleni ne prihvataju određene uslove rada, a 25% ističe nedostatak sredstava za stručno obrazovanje i obuku potrebnih kadrova. Ovo pitanje je omogućavalo da anketirana firma odabere više odgovora.

Kvalitetom radne snage u potpunosti je zadovoljno tek 16.67% anketiranih, odnosno dvije firme, dok je 83.33% (10 firmi) djelimično zadovoljno kvalitetom radne snage. Pozitivno je što nijedna od 12 anketiranih kompanija nije izrazila potpuno nezadovoljstvo kvalitetom radne snage.

Sve anketirane kompanije su imale problema sa pronalaskom radnika sa odgovarajućim vještinama i znanja za rad prilikom problema, a kao razloge navode nedostatak praktičnog znanja, nepostojanje kadrova na tržištu, neobučena radna snaga, odlazak kvalifikovanih radnika u inostranstvo. Sve firme su ovaj problem prevazišle internim obukama i prekvalifikacijom radnika, kao i ulaganjem sopstvenih sredstava u ovaj proces.

Na pitanje da navedu razloge koji su stvarali poteškoće u nalaženju radnika za konkretno zanimanje 91,67% je odabralo kao odgovor nedostatak kandidata s prikladnim obrazovnim smjerom, odnosno programom, a zatim je, kao drugi razlog, 75% firmi navelo nedostatak kandidata s traženim radnim iskustvom. Treći najčešći razlog koji je navelo 41,67% firmi je nedostatak kandidata s traženim nivoom obrazovanja. Po jedna firma (8,33%) je kao razloge navela nedostatak kandidata s traženim znanjem rada na računaru, nedostatak kandidata s traženim znanjem stranoga jezika i nedostatak kandidata s traženim certifikatom ili licencom, ali nije navedeno kojom.

RAD OBRAZOVNIH INSTITUCIJA NA TERITORIJI OPŠTINE DERVENTE

Svega jedna četvrtina anketiranih kompanija smatra da obrazovne institucije na teritoriji opštine Derventa mogu da osiguraju dovoljan broj kvalifikovanih radnika. One firme koje su negativno okarakterisale kapacitet obrazovnih ustanova na teritoriji opštine Derventa smatraju da su ključni razlozi za probleme u nalaženju potencijalnih radnika sljedeći :

- Nedostaje praktično znanje,
- Nema odgovarajućih smjerova u školi,
- Nedostaje adekvatni obrazovni kadar, odnosno potrebna je dodatna obuka radi sticanja kvalifikacija,
- Ne postoji zanimanja CNC operatera,

- Obrazovne institucije ne odgovaraju adekvatno na potrebe tržišta rada, odnosno na potrebe privatnog sektora.

Svi anketirani (100%) su nezadovoljni znanjem koje učenici stiču u srednjim školama u Derventi, a kao razloge navode:

- Veoma malo praktične obuke koju učenici pohađaju tokom školovanja,
- Minimalno znanje koje učenici stiču tokom školovanja,
- Nepostojanje adekvatnog smjera i tehničkog znanja i prakse neophodnog za profile radnika koji su potrebni kompanijama, odnosno
- Nedostatak obrazovnih profila,
- Previše teoretskog znanja, kao i da su
- Učenici nezainteresovani za učenje.

Anketirane firme su navele i da svršeni učenici nisu spremni za kvalitetan rad i uklapanje u radnu sredinu, kao i da obrazovni profili nisu usklađeni sa tržištem rada, a da ona praktična znanja koja učenici dobijaju ne prate trendove i nove tehnologije.

Na pitanje koje smjerove treba uvesti u derventske srednje škole kako bi odgovarale tržištu rada anketirani su izdvojili potrebu za mašinskim tehničarima, CNC operaterima i programerima i bravarima. Kao preporuku pojedini anketirani su naveli da je potrebno ukinuti smjerove koji ne mogu pronaći posao na tržištu rada, a jedna anketirana firma je navela da su trenutni smjerovi uz praksu na novim tehnologijama dovoljni.

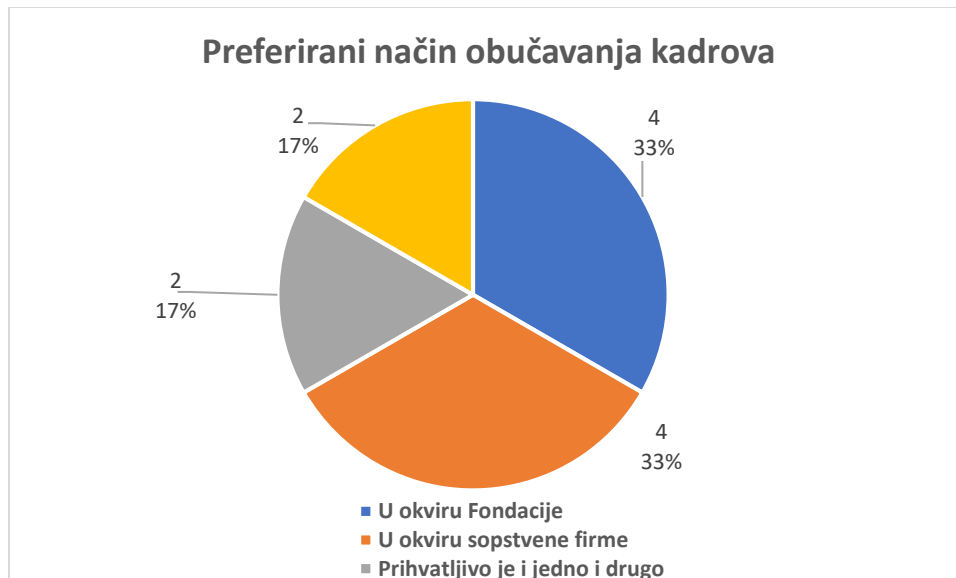
SPREMNOST ZA SLANJE RADNIKA NA DOKVALIFIKACIJU

Tri četvrtine anketiranih je spremno da pošalje svoje radnike na obuku na nekoliko mjeseci, dok je dvoje anketiranih (16,67%) spremno da to učini pod određenim uslovima, a prije svega u zavisnosti od troškova obuke. Svega jedna anketirana firma (8,33%) nije spreman da pošalje svoje radnike na obuku, zato što već sprovode obuku interno i smatraju da je najbolja obuka u firmi.

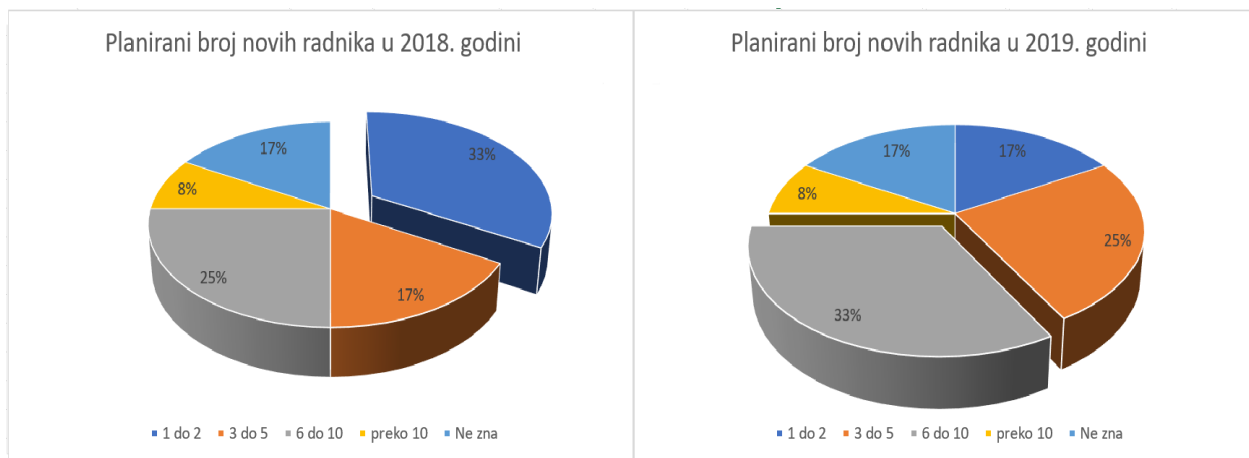
Da pošalje radnike na dodatnu obuku u školu, odnosno Fondaciju, spremno je trećina anketiranih, a takođe trećina bi preferirala da se dodatna obuka obavi u okvirima firme. Za dvije firme su obje opcije prihvatljive, dok su dvije firme navele da zavisi od konkretne situacije i konkretne ponude.

ZAPOŠLJAVANJE NOVIH RADNIKA U 2018. I 2019. GODINI

Sve anketirane firme su potvrdile namjeru da zapošljavaju nove radnike u 2018. i 2019. godini. U prosjeku, u 2018. godini anketirane firme planiraju da zaposle 6,6 radnika, a u 2019. godini 6,4 radnika.

Firme uglavnom planiraju da zaposle do 10 radnika, a svega jedna firma planira da zaposli više od 10 novih radnika. Dvije firme nisu mogle da odrede tačan broj zaposlenih koji će im biti potreban.

U 2018. godini 4 firme planiraju da zaposle 1 ili 2 radnika, 3 planiraju da zaposle od 6 do 10 novih radnika, a dvije planiraju da zaposle 3 do 5 novih radnika.

Za 2019. godinu, planovi se neznatno razlikuju, pa dvije firme planiraju da zaposle 1 ili dva nova radnika, tri planiraju da zaposle 3 do 5, a četiri planiraju da zaposle 6 do 10 novih radnika.

Kada je riječ o profilu radne snage koja im je potrebna, firme su navodile uglavnom CNC operatere, varioce i mašinske tehničare. Dakle, pretežno ista tražena zanimanja u prethodnim odgovorima na pitanja iz ankete o potrebnoj radnoj snazi.

Više od polovine, odnosno 58,33% smatra da ne može pronaći sve radnike koje planirate zaposliti sa odgovarajućim znanjima i vještinama, dvije firme su smatrale da će biti teško ali da će se snaći i pored toga

što i postojeći adekvatni kadrovi odlaze u inostranstvo, a dvije firme su istakle da će biti u mogućnosti da pronađu adekvatnu radnu snagu ali uz povećanje plate ili dokvalifikaciju radnika o sopstvenom trošku. Jedna firma je istakla da je fluktuacija radne snage konstanto prisutna na tržištu rada na teritoriji opštine Derventa.

Sve anketirane firme su odgovorile da bi zaposlili neke od radnika koji bi prošli obuke za vještine koje su potrebne za rad u njihovom preduzeću, a 10 od 12 anketiranih firmi je izrazilo spremnost da investiraju u obuku radnika, s tim što su se neke firme ogradile ističući da bi to uradile samo pod uslovom da im se garantuje kvalitet obuke, da obuka bude finansijski pristupačna ili da se održi u prostoru njihovog preduzeća.

ZAKLJUČAK

Na osnovu rezultata ankete najtraženija, deficitarna, zanimanja su mašinski tehničari, odnosno alatničari, a zatim ekstruderi, bravari – mašin-bravari i varioci.

Sve firme imaju problem sa pronalaskom radnika sa odgovarajućim vještinama i znanjima za rad zbog nedostatka praktičnog znanja, nepostojanja kadrova na tržištu, neobučene radna snaga i odlaska kvalifikovanih radnika u inostranstvo. Iako rezultati ankete navode brojne razloge za neadekvatnu ponudu na tržištu rada, većina anketiranih (83%) navodi da je djelimično zadovoljna trenutnim radnicima. Osnovni razlog deficitarnosti kadrova 91,67% anketiranih firmi vidi u tvrdnji da nema obrazovnih kadrova odgovarajućih profila na tržištu rada. A isti procenat anketiranih firmi imao je poteškoće u nalaženju radnika za konkretno zanimanje uslijed nedostatka kandidata s prikladnim obrazovnim smjerom, odnosno programom.

Svega četvrtina anketiranih kompanija smatra da obrazovne institucije na teritoriji opštine Derventa mogu da osiguraju dovoljan broj kvalifikovanih radnika za njihove potrebe. Svi anketirani su nezadovoljni znanjem koje učenici stiču u srednjim školama u Derventi, a kao razloge navode, prije svega, veoma malo praktične obuke koju učenici pohađaju tokom školovanja. Anketirani smatraju da obrazovne ustanove u Derventi treba da školuju mašinske tehničare, CNC operatere i programere i bravare, što se uklapa sa deficitarnim zanimanjima u njihovim preduzećima.

Tri četvrtine anketiranih je spremno da pošalje svoje radnike na obuku na nekoliko mjeseci, trećina je spremna da pošalje radnike u Fondaciju, dok bi trećina preferirala da dodatna obuke bude u okvirima firme, a preostalima su ili obe opcije prihvatljive ili su spremni da šalju zaposlene na dodatnu obuku pod određenim uslovima.

Sve anketirane firme su potvrdile namjeru da zapošljavaju nove radnike u 2018. i 2019. godini, u prosjeku 6.5 novih radnika godišnje po firmi, a kada je riječ o strukturi kadrova koje planiraju da uposle ona se podudara sa strukturom deficitarnih i traženih zanimanja navedenih u odgovorima na pitanja iz ankete.